

Pretul

pentru Sibiu pe 1 anu întregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimisu cu post'a în laintrulu monarhiei pe 1 anu întregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 anu 10 fl. séu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. séu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politicu, national-economicu si literariu.

Orice inserate,

se platescu pe serie séu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a si a treia câte 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru prin assemnatiunile postei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 76.

Sibiu, 20/2 Octobre 1878.

Anulu I.

Economi'a Politica.

Capitolulu IV.

Raportulu economiei politice cu celelalte sciintie.

(Urmare.)

Faptele sociale nu trebuie se fia judecate numai din punctulu de vedere alu avutiei. Societatile au de a implini mai multe decâtu numai unu scopu în lumea acésta. În aplicare concurgu mai multe principie la solutiunea cestiunilor sociale. Intre alte casuri se citamu pe celu mai desastrosu: resbelulu. Nu póte fi nici unu resbelu, care se nu fia neplacutu din punctu de vedere economicu. Acele popóra, care credu că prin resbelu se potu inavuti, credu în visuri, de-óre-ce calculandu cineva tóte capitalele pierdute, chiaru în casulu candu resbelulu este victoriosu va afla, că resbelulu nu produce niciodata avutie. Inse asupra oportunitatii unui resbelu nu se póte judeca numai din acestu punctu de vedere, pentru că vinu casuri unde 'si dá votulu si onórea si influinti'a legitima a unei natiuni.

Ne grabimu inse de a adaoge, că aceste diferentie între diversele reguli, care determinéza actiunea sociala sunt esceptionale. Binele moralu, binele politicu si binele economicu sunt în esentia de acord, pentru că binele este unicu ca si adeverulu.

Economi'a politica nu intra în procederile particulare a le diferiteloru arte. Pentru de a cunóste natur'a sucursului pe care societatea 'lu afla în artele industriale, precum si legile generale, care facu posibilu maximulu fecunditatii lor, noi n'avemu lipsa se studiamu art'a de a fabrica fierulu si stofele. Acésta este tréba technologiei. Cunosinti'a technologiei este unu instrumentu utile în man'a economistului, ea inse nu face parte constitutiva a sciintiei pe care o cultivéza. Fieste care 'si are domeniulu seu. Este inse de doritu ca deosebitele domenii se comunice între ele câtu se va potea mai multu.

Economi'a politica se deosebesce asemenea si de statistica, cu care este confundata câteodata, pentru ca o întrebuintéza ca pe unu ajutoru la demonstratiunile sale. Amu vedutu, că economi'a politica prin adeverurile ei generale, apartiene tuturoru locurilor; în tempu ce statistic'a apartiene cutarei localitati si cutarei epoce. Statistic'a póte face cunoscutu faptele, dara ea este incapabila de a 'si da séma. În óre care privintia economi'a politica este filosofi'a statistice; ea 'i dá întielesu si-si trage din ea conclusiunile sale.

Mai sunt inca si alte sciintie morale si chiaru fizice cu care sta în raportu economi'a politica. Astfelu legislatiunea are lipsa de economi'a politica pentru ca se nu comita gresieli în numeroasele cestiuni, care intereséza labórea si avuti'a si érași din partei economi'a politica are necesitate de a cunóste natur'a si efectulu legiloru, care stau în raportu cu constitutiunea proprietatii, a ereditatii, a industriei si a comerului. Economi'a politica imprumata dela istorie o parte din esperientiele sale. Nu se póte nega inse, că si istori'a afla în economi'a politica solutiunea a multoru fapte numeroase si considerabile, fórté adesea obscure séu reu interpretate relativu la finantie, la schimbulu esterioru, la organizatiunea industrialu, la poporatiune, la emigratiune si cu unu cuventu la tóte acelea ce atingu interesele materiale a le natiuniloru. Geografi'a insasi va oferi economistului cunoscentie positive de o valóre fórté mare pentru solutiunea cestiuniloru practice.

Acésta ochire asupra raportulu ce exista între economi'a politica si celelalte sciintie va fi de ajunsu pentru de a demonstra totu-odata încátu metod'a ei se apropie séu difere de a acelora de care se foloseste si de a arata adeveratulu ei caracteru scientificu. Platon dá aripi filosofului. Bacon pretinde în limbajulu seu figuratu cu energie, ca fisicianulu observatoru, umblandu pe calea esperientiei se aiba asia dicendu „talpi de plumbu.“ Economi'a politica este o sciintia a principiiloru si

a fapteloru. O sciintia compusa, analoga matematice prin raporturile pe care le constata prin cifrele cu care se autoriséza si prin întrebuintiarea ratiunamentulu deductivu, analoga fizice prin metoda de a observa si de a induce, precum si prin caracterulu adesea materialu alu obiecteloru în cari se incorporéza valórea si se tiene de filosofia prin adeverurile prin care ea se luminéza inaintandu. Fara de a pretinde se aspire la suprematia universalu, inse nici se se umilésca a fi redusa de a fi servitórea celorlalte sciintie cu care se afla în relatiuni, economi'a politica comanda si asculta primesce si dá.

Capitolulu V.

Utilitatea si inportanti'a economiei politice.

Ar fi inutile a mai insiste se demonstramu, că nu póte fi indiferentu nici pentru individulu si nici pentru societate de a cunóste că prin ce cauze se nasce avuti'a, se pierde séu declina, cari sunt legile dupa care se reguléza crescerea si decrescerea profitulu, a salareloru si a renteloru; că cum trebuie se fia repartitu impositulu si ce influintia exercitéza elu asupra industriei, déca industri'a si comerulu are se fia liberu séu reglementatu, ce conditiuni are se implinésca unu bunu sistemu monetaru si unu bunu sistemu de creditu, etc. etc. Inportanti'a acestoru cestiuni si a altoru probleme analoge o vomu întielege, déca vomu cugeta la acelu reu nemarginitu de mare pe care l'au causatu în lume necunóscerea legiloru economice. Că o idea gresita în astronomia dominéza credinti'a generalu si în sciintia, acésta nu va împiedeca rotatiunea pamentulu si nu va împiedeca nici cursulu regulatu alu lumei. Se schimba inse lucrulu, candu o idea gresita cuprinde spiritele asupra productiunei, asupra creditulu séu asupra comerului, atunci vomu vedea mii de familii ruinate si chiaru compromisul viitorulu unei natiuni întregi. Fara indoiala reulu pe care si 'lu facu ómenii nu vine numai dela erorile lor, precum se credea în secolulu XVIII ci elu vine si dela pasiunile lor. Candu inse servescu de pretecestu si de nutrimentu la celelalte, la ce suferintie întinse si la ce rele nu trebuie se ne asteptamu?

Bunulu simtiu insusi, precum se crede de comunu, nu póte înlocui sciintia economica, precum nu póte înlocui de esemplu sciinti'a fiziologiei séu a medicinei si acésta este cu atátu mai necontestabilu, pentru că mai multu póte ca ori unde în economi'a politica aparintiele nu corespundu realitatiloru. Aparintiele au indemnatu pe unii ómeni carora nu le lipsea nici bunulu simtiu, ba chiaru nici geni ca se condamne masinele, care mai adesea incepu a cauza neajunsuri lucratoriloru, a confundu numerariulu cu avuti'a, se acuse proprietatea că contribuie a mari greutatile si a lua mesuri care storcu popórele în locu de a le usiura. Nemicu deci nu ne póte dispensa de o analisare regulata si stientifica, déca voimu a resolu problem'a acarei solutiune o urmaresce economi'a politica.

Fara indoiala, că teori'a nu va voi a fi niciodata contrarie bunulu simtiu, inse aceea ce de ordinaru se numeste bunulu simtiu nu este adesea altceva decâtu opiniunea domnitóre. Apartiene deci teoriei, acestui bunu simtiu mai profundu si mai completu, de a substitui adeverulu în loculu unor observari gresite. Rolulu sciintiei este de a perfectiona si mai alesu a corege notiunile gresite ce sunt respandite ceea ce se 'au întielesu prea bine în unele tieri si cu deosebire în Angli'a. Acolo economi'a politica o invétia chiaru lucratorii, ea ocupa unu mare numeru de catedre si produce o suma de publicatiuni poporare. Déca economi'a politica nu ar aduce altu serviciu, decâtu acela de a împiedeca nascerea a o multime de ilusiuni, singuru prin acésta numai ea aru aduce unu serviciu imensu, pentru că ea aru crutia pe individulu, care se lasa a fi sedusu asia de lesne prin sofisme, care nu aru potea resiste unui esamenu mai riguros, de multe desamagiri crude si ar procura societatii securitatea, acestu bunu principalu fara care nu se póte desvolta si nu póte dur, nemica.

Cei cari afirma contrariulu negandu utilitatea si inportantia teoriei 'i opunu pracs'a. Acésta este o antitesa vechia si de predilectiune ca si candu nu ar fi în esentia si destinulu acestoru doui termini de a se transforma neincetatu unulu în celalaltu, ca si candu progresulu ideiloru si alu lucruriloru omenesci ar esprima altceva decâtu nu fusiunea lor reciproca prin acelasu adeveru. Se se citeze o fapta în lume, mare séu mica, în ori ce ordine ar fi, care se nu fi fostu n'rai întâiu o idea în spiritulu omenescu! Libertatea industrialá pe care o practica Franci'a de 60 ani încóce a fostu mai întâiu o teorie în capulu lui Turgót. Libertatea comercialu acésta esperientia recenta a Angliei, la care Franci'a s'au angajatu la rendulu seu prin procederea transitorie a tractatelor de comerci, a fostu de multu înainte de acésta o teorie a spiritulu lui Adam Smith. Teori'a este acusatá că este presumtiósa. Dara este ceva de o temeritate cu multu mai hymerica si aceea este candu pracs'a pretinde a face ea totu în modu absolutu. Unu barbatu de unu mare spiritu Royer-Collard esprima acésta idea subtu o forma picanta si adeverata: „A voi se se dispensesc cineva de teorie, dice densulu, insemnéza a avea pretensiunea escisivu de orgoliósa de a nu fi obligatu a sci aceea, ce dice candu vorbesce si a nu sci ce face candu lucréza.“

(Va urma.)

Actiunea Cechiloru.

Abstragendu dela evenimentele belice, care se petrecu pe campulu de resbelu din Bosni'a si Hertegovin'a, apoi evenimentulu celu mai inportantu pe terenulu politice interne si parlamentare a monarhiei austro-ungare este fara indoiala intrarea deputatiloru cechi în diet'a provincialu din Prag'a. Cu alta ocaziune si în altu locu am probatu de repetite ori analogi'a ce exista între situatiunea creatu în Austri'a si între situatiunea romaniloru din Transilvani'a, prin introducerea sistemulu dualisticu în Decembre 1867. Cechii, cari asemenea romaniloru din marele principatu alu Transilvaniei representa maioritátea preponderanta a regatulu boemu, prin pactulu dualisticu au fostu trantiti la parete si depositati, éra prin octoarea unei legi electorale artificiósa si falsa au fostu degradati la umilitorulu rolu de a se lasa a fi gubernati, suprematizati si terorizati prin absolutismulu reu mascatu alu nemtiloru „fidele constitutiunei“, cari în proportiune cu elementele negermane din regatulu boemu sunt într'o minoritate necontestabila. Cechii la nedreptatirile facute respunsera în anulu 1869 prin cunoscut'a declaratiune în urm'a careia ei protestandu au parasitu parlamentulu centralu din Vien'a si se retraseru în positiunile lor de defensivu ale resistintiei passive. De aci incolo ei se absentara nu numai dela parlamentulu centralu din Vien'a, ci si dela sesiunile dietei provinciale din Prag'a, reinoidu la fia-care ocaziune protestele lor în contra sistemulu domnitoru. Ei participau la alegerile de deputati, dara în urm'a disciplinei lor esemplare, deputatii nationali cechi nu intrau în dieta, ci la inceputulu fiacarei sesiuni dietale, ei protestandu în corpore declarau ca nu-si voru exercita mandatulu lor de deputati si asia maioritátea poporatiunei regatulu boemu nu era reprezentata în diet'a din Prag'a. Acésta stare de lucruri durerósa pentru cechi si fórté incomodatóre pentru nemti durá pâna la anulu 1871, candu advenindu la gubernu ministeriulu Hohenwart-licek de colóre federalistica, fu insarcinatu ministrulu presiedinte comitele Hohenwart, din initiati'a corónei cu misiunea de a inpaca pe cechi. Resultatulu negociatiuniloru ce avura locu între cabinetulu din Vien'a si reprezentantii natiunei cehice, au fostu asia numitele articole fundamentale, prin care cechii isi precisau postulatele lor legitime. Inpacarea era aprópe de a deveni perfecta si nu i lipsea decâtu semnatura M. S. Imperatulu, candu cabinetulu lui Hohenwart fu silitu se demissionedie. Nemtii si ungurii, cari prevedéu, ca impliniduse dorintiele si cererile cechiloru, elementulu slavú isi

va relua rolul sau politicu ce i compete si ca prin urmare preponderantia si suprematia lor usurpata va trebui se incete, pusera in miscare ceriul si pamentul pentru ca se aduca la cadere cabinetul federalistu, mai inainte de ce actul de inpacare cu cehii va fi primitu semnatura monarhului. Pe atuncea se putea audi si ceti in diarele nemtilor centralisti, ca deca coróna va incuviintia cererile cehilor, ei isi voru cauta un punctu de gravitatie in afara de fruntariile monarhiei; ceea ce voia se dica: deca coróna se impaca cu cehii in contra vointei noastre a nemtilor si a unguilor, apoi noi nemtii ne vom arunca in braciile lui Bismark, era unguii voru face revolutiune. Comitele Andrassy pe atuncea deja ministru de esterne, amenintia in totu momentulu cu demissionarea sa, care pe atuncea s'ar fi consideratu ca unu cataclismu politicu, ba indemnatu de compatriotii sei din Ungaria nu pregeta a se ruga de marele cancelar din Berolinu, ca se intervinu cu intréga sa autoritate si se delature pericolulu ce amenintia domnia aliatilor sei din Austro-Ungaria. Este secretu publicu, ca principele Bismark, pentru ca se se arate recunoscetoru providentialului barbatu de statu alu Austro-Ungariei comitele Andrassy, pentru stricta neutralitate ce a observatu in totu decursulu teribilei dueli prusso-francesu, s'au si intreputu cu tota autoritatea sa dictatoriala si amestecanduse intr'o afacere strictu interna a monarhiei, dete coróna a intielege, ca deca nu va demissiona cabinetulu Hohenwart-Jiricek, relatiunile amicabile intre ambele imperii voru fi turburate. Cedandu acestei presiune esterne cabinetulu federalistu cadu si inpreuna cu elu si inpacarea cu cehii. Subtu cabinetulu urmatoru Auersperg-Lasser, care functionesa inca in modu provisoriu pana in momentele candu scriemu acestea, se inaugura unu sistemu de o reactiune draconica in contra cehilor. Subtu pretecestu de a emancipa parlamentulu centralu de terorismulu dietelor provinciale se puse in aplicare asia numita reforma electorala, prin care autoritatea de mai nainte a dietelor provinciale fu infranta cu totulu restrengendu-se competentia loru singuru si numai la cestiunile administrative provinciale, escamotandule in modulu acesta autonomi'a loru istorica de care s'au bucuratu si pe care o au exercitatu in decursu de atatea secole. Acesta mesura a fostu luata in prim'a linie cu scopu de a paraliza efectele resistintiei passive a cehilor, cari desgustati si amariti pana in sufletu se retraseru éra in pozitiunea loru defensiva.

De aci nainte urmésa o lupta inversiunata intre nemtii centralisti si intre opozitiunea cehilor. Prin presiunea cea mai neomenosa, prin mii de promisiuni, prin tote mijlocele de coruptiune de care numai dispune o partida politica ce se afla la putere, nemtii reusira a si castiga o cetá de aderinti in sinulu natiunei cehice, care despartinduse de intregulu corpu nationalu se arunca in braciile loru. Acestia sunt asia numitii „cehii tineri“ cari corespundu cu „activistii“ romanilor din Transilvania. Dara in totu decursulu tempului, acelei fractiuni politice nu ii succese nici o singura data a-si castiga autoritatea si influinta, care este necesara si suficienta pentru ca se póta avea majoritatea. Uniculu resultatu la care au potutu ei ajunge au fostu de a inlesni pozitiunea cabinetului Auersperg-Lasser facia cu opozitiunea cehilor, asia precum „activistii“ din Transilvania atatu cei din sinulu romanilor, catu si cei din sinulu sasilor, au inlesnit si neteditu calea tendintielor asupritore ale sistemului domnitoru, oferindu-i punctulu archimedicu pentru politic'a urmata facia de elementele nemagiare din marele principatu alu Transilvaniei. Aci trebuie inse se constatamu, ca de si opozitiunea cehilor era in cat'va paralizata prin tendintiele antinationale ale fractiunii „activistilor“, totusi pana acuma nu s'au aflatu nici unulu dintre ei, care desconsiderandu vointa natiunei si spargendu solidaritatea se fi intratu ca deputatu in parlamentulu centralu din Vien'a, asia precum s'au intemplat la romanii din Transilvania.

Astadi vedemu pe reprezentantii legitimi ai natiunei cehice, ca dupa o absentia de sapte ani din diet'a provinciala, credendu, ca situatiunea actuala a monarhiei le este favorabila, intrara éra si pe aren'a parlamentara, dara nu ca aderinti ai guvernului, nu ca nisce pecatosi cari vinu se cera iertare, nu, ei nu capitulesca, ci indata in prim'a sedintia citescu o adresa in numele intregi natiuni, prin care provocanduse la protestele, declaratiunile si rezervele ce si le au facutu pana acuma declara ca intra in dieta ca opozitiune leala a Majestatii Sale, pentru ca se se mai incerce odata

deca nu se voru putea impaca cu adversarii lor politici. In a doua sedintia conducetoru recunoscutu si vorbitorulu opozitiunei cehice, dn. dr. Rieger ceteste o adresa motivata prin care arata, ca prin aceea, ca deputatii natiunei cehice au intratu éra si pe terenulu activitatii parlamentare, densii nu se deobliga la nemica si nu iau nici-unu angajamentu fatia de niminea, ci rezervandu-si deplin'a lor libertate de actiune, declara solemn ca sunt aplecati a se impaca, dara nu cu cabinetulu actualu ci cu unu altu cabinetu pe care se binevoiesca alu denumi coróna cu scopu de a satisfacere legitimele pretensiuni ale natiunei cehice. Cu alte cuvinte, opozitiunea cehiloru pretinde demissionarea cabinetului actualu si inlocuirea lui prin unu altulu de colóre federalistica. Indata dupa aceea intr'o conferintia plenara a deputatiloru cehici, ei adoptandu principiulu solidaritatii iau resolutiunea, ca intrarea lor in dieta nu prejudeca intru nemicu intrarea lor si in parlamentulu centralu din Vien'a pe care o facu dependinta dela abolirea actualei sisteme electorale si introducerea unei alteia, care se póte contu legalu de majoritatea poporatiunei regatului boemu.

Acesta este demn'a si impunetorea purtare a reprezentantilor natiunei cehice, pe care astadi „Neue freie Presse“ o numesce „o natiune inteligenta, laboriosa si capabila“, acea „Neue freie Presse“, care pana acuma nu dispunea de unu numeru destulu de suficientu de epitete insultatore si mortificatore cu care se nu fi onoratu natiunea cehiloru si pe barbatii ei politici. Acestea sunt semne ale tempului, pe care numai „activistii“ sasiloru si romaniloru din Transilvania nu voru se le intielega. Dara speramu, ca voru reveni si ei, asia precum au revenitu „activistii“ cehiloru.

Parol'a politica a cehiloru este astadi: reforma electorala, restabilirea autonomiei provinciale si numai dupa aceea intrarea in parlamentulu din Vien'a. Se invetie deci si romanii dela ei, dara se nu uite, ca dupa dis'a lui Napoleon III nu esista o eróre politica mai mare decatu aceea de a imita o politica in detaliurile ei, éra nu in spiritulu ei.

Camilu.

Revista politica.

Velulu misteriosu, care acopere actiunea diplomatica a comitelui Andrassy de candu se afla pe fotoliulu ministrului de esterne alu monarhiei si care dupa propria sa marturisire este „garanti'a succesului“, incepe a se ridica incetulu cu incetulu, atatu din partea adversarilor politici ai sei, catu si chiaru din partea amicilor sei. Asia mai in dilele trecute opozitionalulu „P.-Nápló“ descoperi lumei, ca intr'una din sedintele asia numite familiare ale congresului din Berolinu, comitele Andrassy a comunicatu confidentialu principelui Bismark si lordului Beaconsfield, ca intr'una din sedintele cele mai de aproape ale congresului densulu va cere autorizatiunea de a ocupa Bosni'a si Hertegovina, pentru ca apoi se le aneeteze la Austro-Ungaria. Atuncea cancelariulu si presedintele congresului, i-au spus, ca acea cestiune nu póte fi supusa la ordinea dilei, de-órece obiectulu si scopulu pentru care s'au conchiematu congresulu au fostu exclusivu numai revisuirea tractatului dela San-Stefano. Si apoi i-au mai disu cancelariulu, ca: Austri'a ar fi trebuitu se fi intratu de multu in acele provincii si Escelentia Sa se fi venit la congresu, cu o fapta implinita. Acestu respunsu au separatu si au iritatu pe comitele Andrassy asia de multu, incatu declara, ca deca cererea Austro-Ungariei nu se va incuviintia, densulu va parasi congresulu. In urm'a acestei amenintari apoi principele de Bismark, pentru ca se nu ia odiulu asuprasi, se intielese cu lordulu Beaconsfield, ca elu se faca propunerea de a i se dá comitelui Andrassy mandatulu se ocupe acele doue provincii, dara cu aceea conditiune, ca mai antaiu se se incheie o conventiune cu Turci'a, asupra modalitatiloru cum are se se intemple acea ocupare.

Aceste descoperiri ale diariului pestanu pana acuma n'au fostu desmintite, prin urmare istoria va inregistra, ca mandatulu de ocupatiune, n'au fostu oferitu Austro-Ungariei din initiativa areopagului européu, ci numai in urma insistentiei fortiate si amenintatore a ministrului ei de esterne comitelui Andrassy.

In privintia celoru ce au premersu punerei in lucrare a ocupatiunei apoi mai in acelasiu tempu diarele „Wiener Tageblatt“ si „Pester Lloyd“ sciu se spuna, ca misiunea de ocupare is'au imbiatu mai antaiu generalului Rodici care petrecendu aproape 50 ani de serviciu in Dalmatia si in apropierea aceluor provincii era singurulu generalu alu armatei imperiale, care avea cunoscintiele entnografice si topografice ale aceluor provincii. Generalulu inse a refusat dicendu, ca ocupatiunea trebuia inscenata inainte de acesta cu doi ani si ca aceea nu se póte realiza acuma numai cu o divisiune ci cu celu pucinu sapte divisiuni. Numai dupa refuzarea generalului Rodici, comand'a suprema militara au chiebatu la Vien'a pe generalulu Philipovici si l'au insarcinat cu misiunea ocupatiunei. Philipoviciu care n'avea decatu cunoscintie prea slabe despre starea si relatiunile aceluor provincii primi comand'a numai dupu ce i se ordona, dara si densulu declara prin unu memorialu inaintatu la locurile competente, ca nu va putea realiza cu succes unu bunu misiunea increditu lui,

decatu numai in fruntea a celu pucinu sapte divisiuni. Precum scimu cererea acesta nu i s'au incuviintiatu, de órece comitele Andrassy declarase, ca densulu pentru ocuparea aceluor doue provincii nu i ar trebui decatu numai unu regimentu, unu stindardu si o banda de musica militara.

Nici aceste descoperiri nu sunt desmintite, ba se mai adaoge, ca generalulu Rodici, care au spusu adeverulu si pentru ca nu au vrutu se-si compromitia nici renumele seu de generalu si nici prestigiulu si demnitatea armelor imperiale va fi pensionatu. Acesta n'ar fi imposibilu, de órece se scie, ca precum dice proverbulu, acela care spune adeverulu trebuie se sté totudéuna cu unu picioru in scara sielei.

Din acestea tote se póte vedea éra si ca ocuparea aceluor doue provincii a fostu reu inscenata si ca fiasculu diplomaticu pe care si l'au pregatitu comitele Andrassy, trebuie acuma se-lu repare brav'a armata imperiala pe campulu de resbelu.

Incheierea conventiunei cu Turci'a au ajunsu se fia o scire care in aceea di este celu pucinu odata afirmata si odata desmintita.

Atatu in cercurile politice, catu si in cele diplomatice se discuta marele manevre militare care s'au tienutu la Sterzing in Tirolu, in presentia imperatului, a principelui de coróna si a unei suite stralucite si numeroase. Acestoru manevre, precum si cuvintelor pe care le au pronuntiatu imperatulu in decursulu si dupa terminarea lor li se ascriu o importantia politica si sunt considerate ca unu respunsu demonstrativu datu Italiei, a carei guvernulu concentrase acuma o luna in Lombardo-Venetia unu corpu de armata ca de vreo 40,000 care din partea austro-ungara a fostu interpretata ca o mobilizare demonstrativa a partidei „irredentistilor“ din Itali'a. Sunt forte multi, cari se temu ca nu cumva aceste demonstratiuni cu corpuri intregi de armata, concentrate la fruntariile ambeloru state in vecinate se nu-si schimbe in scurtu tempu caracterulu lor demonstrativu si de scena, cu acela alu unei realitati seriose si sangerose. Oficiosele din ambele parti afirma mai pe fiacare di, ca relatiunile intre ambele state n'au fostu nici candu mai amicabile. Totu asia au disu si Napoleonu III si ministrulu Ollivier cu pucine septemani inainte de erumperea resbelului pruso-francesu. Cine póte sci ce se ascunde in dosulu dilei de mane?

Unu altu conflictu, acarui consecintia póte fi unu resbelu, s'au nascutu intre Angli'a si emirulu din Afganistanu, care au refuzatu in modu forte bruscu si ofensatoru o misiune diplomatica tramisa din partea Angliei la Kabul, resiedinti'a emirului, acarui aliantia este dorita atatu din partea Rusiei catu si a Marii-Britanie, pentru casulu, candu cele doue puteri mari se voru provoca la duelulu inevitabilu din caus'a suprematiei in Asia. Este o parere forte acreditata, ca acolo pe viitorele campuri de bataia se va decide, in modu definitivu sórtea Turciei si a cestiunei orientale.

In Prusso-Germania opiniunea publica este preocupata si agitata prin lupt'a ce s'au angajat in principiele-cancelariu si partid'a socialistilor. Resultatulu acelei lupte, va fi séu victori'a cancelariului séu aceea a socialistilor. In casulu primu noulu imperiu va fi spusu la mari fierberu si agitatiuni, éra in casulu alu doilea va urma séu disolvarea noului parlamentu séu abdicarea principelui Bismark, a carui nervi éra si sunt forte iritati.

Franci'a este liniscita, lucrésa si este vesela pentru ca venitul indirectu, care au incursu in tesaurulu publicu alu republicei se urca déjà preste 70 milione franci. Franci'a cea bogata castiga 60 milione, éra Austro-Ungaria acarei finantie sunt forte derangeate, chieftueste in modu neproductivu preste 180 milione de fiorini cu espeditiunea sa de ocupatiune. Óre care din aceste doue state scie se deslege mai bine problemele economiei politice si se aplice maximele ei in pracsu?

O convorbire cu principele de Bismark.

In una din revistele nostre din urma amu vorbitu despre revelatiunile corespondintelui diariului „Times“, si am promis cetitorilor nostri a reproduce acele revelatiuni forte importante cu cea mai de aproape ocaziune. Ne implinimu astadi acea promisiune reproducendu dupa diariulu „Timpulu“ urmatoriulu articolu:

Corespondintele din Parisu alu diariului „The Times“ a adresatu acestui diaru o scrisóre cu dat'a dela 7 Septembrie, in care povesteste o intrevorbire ce a avutu la 2 Iuliu trecut cu principele de Bismarck. Vorbindu despre sgomotulu din 1875, cum ca Germania ar voi se faca din nou unu resboiu Franciei principele dise:

„N'asiu fi doritu pacea acum deca asiu fi acelu sceleratu (Bösewicht) pe care Gorciacoff la presintatu lumei in 1875. Tota acesta istorie, care a misicatu Europa si careia o scrisóre a diariului „The Times“ i-a datu unu asia de mare resunetu, n'a fostu de catu o inventiune a lui Gorciacoff si a lui Gontaut-Biron. Era o inventiune a lui Gontaut-Biron si a lui Gorciacoff, care era doritoru se obtie laudele diariului francesu si se fia numitu „Mantuitorul Franciei“. Pregatisera afacerea ca se isbucnesca tocmai in diu'a sosirei Tiarului, care ar fi aparutu ca se pronuntie alu seu Quos ego si ca se redea, numai prin presentia sa, Franciei sigurantia, Europei pacea si Germaniei onorea.

„N'am veditu nici-o-data unu omu de statu lucrandu cu atata naucie si compromitiendu de

fudulie, prietenia între două guverne, expunându-se la cele mai serioase consecințe, pentru a-și putea atribui rolul de mantuitoare, când nu există nici un pericol. Am spus imperatorului Rusiei și lui Gorciacoff: „Dacă aveți dorința d'o apoteoză în Franța, avem încă destul credit la Paris, ca să cerem să fiți reprezentați într'unu teatru sub unu costum mitologic, cu aripi la umeri și înconjurați de focuri bengale. Dară nu era nevoie să ne reprezentați ca pe niște sclerați, numai cu scopul d'ă publica o circulară.“

Acăsta făimăsa circulară începea astu-felu: „Acum pacea este asigurată,“ și când me plasei d'acăsta frază, care ar fi confirmat toate șgomotele îngrijitoare, frasa fu înlocuită prin acăsta: „Mantenera păcii este acum asigurată,“ ceea ce avea aproape aceeași însemnare. Atunci disei cancelarului Rusiei: „De sigur nu veți avea să vă laudați foarte multu c'ati riscat pierderea amicitiei noastre ca să obțineți o zadarnică satisfacere. Veți spune francu, ca sunt unu bunu amic al amicilor mei și unu bunu dusman al dusmanilor mei.“ De doi ani, de când Gorciacoff s'a aruncat în afacerea Orientului, a vedut acăsta. Fără afacerea din 1865, n'aru fi astăzi unde este, și n'aru fi încercat învingerea politica ce a suferit.“

Venind vorba despre Franța, cancelariul disei: „O! Francesii n'au fost drepti față de bietul Thiers. Elu era unu adevăratu patriot și figur'a cea mai marcantă care am întâlnit-o în Franța contemporană. Simțiam unu felu de milă cu șermanul bețan care călătoria prin Europ'a în toiulu ernii pentru a găsi unu ajutor, trecând adesea liniile cari ne despart de Paris, chinuit de cererile celor rămași în oraș și expunându-și viața glonțielor soldatilor nostri, cari tragea asupra lui cu toate ca acăsta li a fost opritu cu totu dinadinsulu.“

Mi aduc aminte de o scenă care nu o voi uita nici-o dată.

Ne întâlniram pentru a discuta o chestiune asupra careia nu ne puteam uni. Thiers lupta ca unu „beau diable.“ Jules Favre plangea, făcea mici tragice și afacerea nu înainta.

Deodată începui să vorbesc nemțeste. Thiers me privi umilit și disei: „Dar știți bine ca noi nu înțelegem nemțeste.“ „Tocmai de aceea, disei, când negociez cu oameni cu cari vedu ca voi putea ajunge în fine la o înțelegere, vorbesc limba lor; de o dată înseamnă că vedu ca este zadarnic de a discuta cu densii, vorbesc limba mea; trimeteti să ne aducă unu talmaci.“

Adevărul este că aveam grabă; voiam să șfriesc afacerile cât de curând. De o săptămână încercam să ședem pe carbuni aprinși. Me așteptam în fie care noapte să fiu deșteptat prin o telegramă, ca să aducă o cerere engleză, rusă, austriacă sau italiană în favoarea Francei. Știu într'adeveru că n'asii fi luat-o în considerare; dar cu toate acestea ar fi fost intervenție indirectă, o amestecare în certă dintre Germani și Franța. De aceea vorbim nemțeste așa la improvizat. Acăsta tactică produse unu efect strănu. Jules Favre întinse lungile sale brațe spre cer, perulu i se făcu maciuca, și acoperindu-și fața cu mâinile, se repezi în colțul odăii rezimându-și capulu de perete, pare-ca n'aru fi vrut să fie martor la înjosirea reprezentanților franceși, care se făcuseră siliti a continua negocierile în limba nemțescă. Thiers se uita peste ochelari cu unu aer separat, se repezi la o masă din colțul odăii și i audiamu pēna scârțâind pe chartie par' ca ar fi prinsu de friguri. După câteva minute elu reveni la mine. Ochii șei cei mici scânteiau sub ochelarii lui; gur'a lui se strângea de necaz; cu o mișcare repezită mi înmăna chartia, dicându cu vocea răgușită și aproape aspră: „Asia o doriți?“

Me uitai la ceea ce scrisese; era foarte bine compus și aproape tocmai ceea ce doriām.

Începui apoi să vorbesc ear' frantuzesc, și negocierile fură continuate în limba acăsta.

Romania.

Doi note diplomatice relative la Basarabi'a. „Neue freie Presse“ și după acăsta mai toate diarele a publicat un not'a de mai la vale, pe care guvernul rusesc o au înaintat prin agentulu seu diplomatic din București, baronulu Stuart guvernului românesc în privința retrocedării Basarabiei.

Eată textulu acelei note:

București, 23 Augustu 1878. „Domnule Ministru! După ce tratatul din Berlin prin schimbarea ratificațiilor a dobândit deplină putere, guvernulu meu m'a însărcinat a vă aduce la cunoștință modus

procedendi, pe care guvernulu român ar avea să-l urmeze pentru ca otaririle Congresului din Berlin să se făcă în lucrare fără amănare. Într'una din depesile adresate mie în acăsta chestiune, d. consilieru intimu de Giers se exprima că e în interesulu tuturor d'ă grăbi executarea tratatului din Berlin, a carui țintă de capetenie e ficsarea bazelor pentru restabilirea păcii turburate de atatu tempu în Oriente și în Europ'a. D. de Giers adăogea, ca guvernulu imperial doreșca ca relațiunile sale cu Romani'a să se făcă sincere și amicale, ceea ce e și în interesulu guvernului român.“

„În privința Basarabiei, primescu de la d-lu de Giers informațiunea că M. S. Imperatorulu ar dori ca retrocedarea acelu teritoriu să se efectueze după aceeași modalitate, care s'a urmat la 1857 cu ocaziunea cedării lui la Moldov'a. Precizarea acestei modalități se afla în notii aci alaturate. După acăsta modalitate, guvernulu român ar avea să făcă următoarele: 1. Să numeșca unu comisar investit cu împoternicirea necesară, ca în unire cu comisarulu rus să stabilizeșca noile hotare. 2. Să numeșca unu delegat specialu cu scopu ca, în unire cu comisarulu numit de guvernulu imperialu, să precizeșca amănuntele ordinii în care se predea autoritatilor ruse teritoriulu împreună cu afacerile financiare, administrative și judiciare. Aceiași delegati voru preda autoritatilor române și partea cedată din Dobrogea îndată ce delimitarea va fi rezolvată. 3. Dacă înțelegerea în privința acestor oșebite puncte va fi în principiu stabilită, guvernulu român va hotărî termenulu pentru șeversirea ocupării noilor hotare de către oștirile ruse și retragerea trupelor române.“

„Ministeriulu imperialu șpera, ca guvernulu român va cumpeni pe deplinu urgența efectuării formalitatilor necesare pentru începerea lucrărilor comisiei. Guvernulu imperialu are intențiunea ca de-o-cămdată se tramita la fața loculu funcționarii ruși, cari se primēșca afacerile administrative și judiciare, pentru ca ei să se pōta înțelega cu funcționarii romani asupra amănuntelor îndatoririlor reciproce în privința transmiterii acestor afaceri.“

„Excelența Vōștră de sigur veți cumpeni importanța acestei lichidări generale față cu relațiunile viitoare ale ambelor țări. Fără a aminti agitațiunea, care a turburat relațiunile noastre reciproce și care a atins durerosu pe toti amicii României, înaltatul nostru ștapanu e gata a reîncepta cu acăsta țieră bunele noastre relațiuni traditionale, care în adevăru nici-o dată n'aru fi trebuit să sufere nici chiaru cea mai mică turburare. Guvernulu român dar' ar trebui ca prin fapte să arate intențiunile sale pe viitor și înainte de toate să se foloseșca de ocaziunea prezente, pentru ca prin modulu seu de a procedea să exercite o influență otaritoare asupra atitudinii pe care va urma-o în privința lui cabinetulu imperialu.“

„Guvernulu imperialu exprimându-și dorința în privința grăbirei șersului afacerii, care ne ocupa d'ō potrivă, rog pe Excelența-Vōștră a mă vesti câtu se pōte mă curând despre otarirea guvernului princiariu în privința șasilor ce-i va făca și în privința fixării termenelor, pentru ca guvernulu imperialu să se pōta pune, fără amănare, în relațiuni cu oșebitele ministere în alu caror resortu căde regularea executării și numirea delegatilor speciali.“

„Primiti etc.“

„Stuart.“

Responsulu guvernului român la not'a Rusiei.

Suna Asia: București, 25 Augustu (6 Sept.) 1878. Domnule ministru! Înștiințându-ve despre primirea scrisōrii dv. dela 11/23 curinte și spre a corespunde dorințelor enunțate în ea, am onōrea de a aduce la cunoștința Excelenței-Vōștre dispozițiunile, ce guvernulu princiariu crede folositoru de a adopta pentru a asigura șersulu regulat alu luării în posesiune a Basarabiei de către autoritățile rusești, și de a ocroti astfel interesele de ordine diverse angajate în chestiune. Mai antaiu voi lua libertatea de a șpune Excelenței-Vōștre, ca nu potu de câtu se mă unescu pe deplin cu opiniunea formulată în depesă a Excelenței-Sale d. consilieru actualu de Giers, la care se referă not'a d-vōștră, în privința necesității generale de a se restabili grăbnicu pacea în Oriente și în Europ'a.

Nici o țieră nu șimte mă multu de câtu Tiera romanēșca trebuit'a de a vedea întōrcerea la ștarea de pace, redându afacerilor cursulu lor normalu și șicuranța. Pentru dezvoltarea regulată și pentru șperitatea României, acăsta este o condițiune totu atatu de esențială, ca și armonia relațiilor ce a avut totdeauna pe anima de a întretinerea cu poternici vecini. De aceea, de și otaririle tratatului dela Berlin în privința României sunt deosebite de acelea, pe cari ea le șpera, guvernulu princiariu, călezit de simțimintele-i de deferență către Europ'a, e otaritu a execută într'unu modu leale, întru câtu ilu privescu, clausele șisului tratatulu, și a dă astfel o nouă dovēdă despre pretiulu ce da paștrării încrederei și șolicitudinei poteriilor șemnate. Șesurile deja luate în privința mai multor din acele clause sunt o dovadă despre intențiunile ce anima în acăsta privință cabinetulu princiariu.

Asupra procedurii ce Excelența Vōștră binevoieșca a propune de a se adopta pentru a se ștransfera Basarabi'a Rusiei, guvernulu român crede ca ea e șsusceptibilă de o însemnată șimplificare. Elu crede, ca întocmirea unei comisii internationale, însărcinată de a ficsa granița cea nouă între cele două țieri, n'ar ave altu rezultat de câtu de a aduce oșe-care întârziare în executarea articolului tratatului dela Berlin. Într'adeveru, lucrarea de delimitare, neapertă în 1857, atunci cându era vorba de a ficsa fruntaria, ca să dicu Asia, conventională, astăzi e de prisos, de vreme ce fruntariile, arătate într'unu modu șpresu și fără contestare șposibile, sunt formate din natura de o parte de Prutu, de cealaltă de talvegulu brătiului Kiliei cu gur'a dela Ștari-Ștambul.“

Cabinetulu princiariu, recunoscându împreună cu

Excelența Vōștră folosulu delegatilor speciali pentru diferitele ramuri administrative și judecătorești, a datu funcționarilor șei șuperiori instrucțiuni, cari le șprescriu de a se pune în pozițiune de a regula în șcurtu tempu în înțelegere cu delegatii speciali ai cabinetulu imperialu, desemnați ad-hoc în modu oficial, ordinea de ștransmitere a șerviciilor, a arhivelor, a dosarelor, etc., după formele ce se obișnuieșcu în asemenea împrejurări.

Sunt convinsu, domnule ministru, ca Excelența Vōștră va aprecia modulu practic, după care e de opiniune guvernulu român, ca șar' putea șeversu ștransferarea Basarabiei la Rusi'a. Acăstu modu de procedea i-a fostu inspirat prin urgiți'a, ca care cabinetulu imperialu, după termenii scrisōrii Excelenței Vōștre, cere de a se grăbi în deplinirea formalitatilor trebuincioșce pentru luarea în posesiune a Basarabiei de către autoritățile imperiale.

Terminându, nu potu de câtu a mă felicita pentru dorința, exprimată de guvernulu M. S. Imperatorulu, de a reîncepta cu Romani'a bunele relațiuni, cari nici o dată n'ar fi trebuit să sufere cea mai mică atingere. Șciamu, domnule ministru, ca adeverații amici ai României au deplănsu neînțelegerea de curēndu întemplantă: d'ēr' trebueșca multiamescu Excelenței Vōștre, pentru ca binevoieșca a impartăși acăsta părere. Multiamita dispozițiunilor cabinetulu imperialu și concursulu Excelenței Vōștre, nu mă indoieșcu, ca voi vedea cele mă bune relațiuni esistāndu de aci înainte între guvernulu imperialu rusu și guvernulu român. Rogu pe Excelența Vōștră să binevoieșca a primi, etc.

Ministriulu afacerilor ștraine ad interim,
Campineanu.

Dela fruntaria Croației.

— (Etrasu dintr'o corespundență privată). . . . Nu mă voi încerca să descriu frumșetea acestei țierișore ce se numește Croația, pentru ca-mi șimtu pēna cu multu mă debila decatu ca să o pocu făca. La Zakany intrāndu în Croația 8—10 miluri sunt șiesuri foarte frumōșe, ba pocu dice chiaru încantătoare, ștraversate de riuri și interupte prin păduri. Apoi urmēza niște dēluri, care nici decum nu sunt Asia înalte ca cele de pe campi'ă noastră, acoperite înșe de pădurile cele mă frumōșe de ștețari, palti și frășini. Dela Zagrab, capital'a Croației, se întindu ērasi pe o distanță de 7—8 miluri șiesuri frumōșe și fertile care urmandu ambiloru țiermuri ai Șavei se oprescu la malulu Dunarei.

Zagrab sau Agram este o cetate vechie situată pe unu dēlu. Orașulu în șine este foarte frumos, ba pocu dice, ca intrāndu în elu am fostu șurprinsu vedēndu atatea edificii, care de care mă frumōșe și edificate după știlulu celu mă nou. Mi șparea, ca mă aflu în Pest'a și numai cuvintele cele în cs și dr și rr imi aducēu aminte ca mă aflu într'o cetate curat croată, unde afara de limb'a croată pocu dice, ca nu audi vorbindu alu idiomu. Acăsta este o probă, câtu sunt croații de tenaci și câtu își iubescu ei limb'a. Chiaru jidani și alți ștreini sunt necesități a vorbi limb'a croată, pentru ca acestia de și șciu mă toti nemțeste nu voiescu să vorbēșca ală limbă, decatu aceea a mamei lor. Croatul șcie bine pe cutare omu, ca este ștreinu, ca nu cunoșce limb'a șlava, daru cu toate acestea elu la tota ocaziunea se încerca a vorbi cu elu croățeste, ba ce e mă multu în conversatiunea nemțescă ite mestece câte și mă cate cuvinte de ale lor. — În privința culturii apoi Croația nu șta cu nemicu mă șusu decatu Transilvani'a, dară are mă multă inteligentia și mă dezvoltată decatu cumu este aceea a unșurilor ori a romanilor. Caracteristicu este urbanitatea, familiaritatea și frățietatea, care domnește întru densi. Inteligența se afla într'unu contactu continuu cu șpoporul și aci nu vedu ca celu care pōrta nadragi ori pantaloni se îi fia rusine a șta de vorba cu oșmenii din șpopor. Acăsta șolidaritate le va șalva limb'a și le va apara natiunea lor de pericolulu magiarisării și alu germanisării și acăsta purtare ar trebui să fie urmata și de romanii nostri, pentru ca este lucru cunoscutu, ca pe șpoporul celu șimplu prin nemicu nu-lu potu indulci mă tare, decatu prin șimpathie și prin o amicitie școndescendentă. Prin acăsta nu vrēu să dicu, ca dōra „nadragosii“ nostri nu doreșcu binele natiunii lor și înaintarea lui pe terenulu culturii, daru nu se pōte nega, ca la noi chiaru și unu dascalu seu notaru îi este rusine să se arate în publicu în șocietatea unor oșmeni prea onesti și cu ștare, daru înbracati în ciōreci și opinci.*) Lasa fal'a gōla la o parte draga inteligentia romană, aduti aminte, ca mă ieri alaltaeri și tu ai purtat ciōreci și ai umblat în opinca.

Dară să lasam acestea și să descriu portulu țieranescu de pe aci. Barbatii pōrta țindre cusute cu șpanura roșie, dară într'unu modu foarte primitiv, ismene largi mă ca ale unșurilor, cusute de șdeșbu cu flori și opinci cam după șazonulu celor șmoccaneci din muntii apuseni, daru cu mă multe cuseturi și încheieturi fiindu compuse din șpielea de dēșupra și din talpa. Pe capu pōrta șalarii din șperu de șbu ca și nati'ă noastră, înșe cu multu mă mici. Femeile încă pōrta opinci, apoi pōle cu multe cuseturi în arniciu venetu, cameși largi. Barbati și femei frumōșe șu raritati mari. Tipulu lor șlavicu este: fața palidă și ineretită, falci late și lungi, șbarbia foarte acutită. Șpresșiunea șisionomieșii lor este șesimpathică și neamicabilă; pe ștreini nu potu să îi șufere. Croații sunt oșmeni cu multu șange rece, nu cunoșcu alta șasiune decatu aceea a șmanuș arșele șteștāndu momentulu de emancipare. Au foarte multă asemenare cu șbosniacii și șherzișgovenieni aparținēndu aceleși rase. Deosebirea este numai, ca maioritatea Croatilor este de

* Voru fi dieu și de acei aristocrați de șate, cari lapedāndu școstumul ștramosiescu, credu ca înbracānduse „nemțeste“ sunt șuperiori celor alți muritori. Dară acăsta nu șprobēdă alta, decatu vanitatea și șprostia lor. Red.

confessiunea romano-catholica, éra cei de dincolo de Sav'a de cea greco-orientala. Salutare si la revedere!

Sciri diverse.

(Dela Alba-Iulia) primimu in caus'a adunarei pentru fondulu de teatru urmatórea telegrama: Pentru pedeci neascutate s'a propusu amenarea adunarei societatii fondului teatralu. Detairi urméza spre orientare publica. Cirlea, secretariu.

(Calea ferata Sibiu-Pitesti-Cernavoda.) Consortiuu liniei acesteia dd. Bologa consil. pens., Schochterus senatoru, dr. Stall si inginerulu Pleninger, dupa cum ne spunu diarele germane locali au fostu printi in audientia la Inaltínea sa regala principele Carolu. Alteti'a Sa a fostu prea deplinu multimitu cu planulu, ce i-s'a prezentatu si s'a esprimatu, ca doresce edificarea acestei linie cátu mai curendu.

— (Unu vice-consulu austriacu de modelu). Credemu a face o placere cetitorilor nostri comunicandu-le modulul cum d. B. . . Vice Consulu austro-ungaru in pensínea din Bucuresci printr'o circulara cu Nr. 86 cere informatiuni asupra Iasiului cu scopu de a

veni cu ambele sale escelente nepóte spre a ne incanta in scurtu tempu cu unu concertu. — Trebuie se notamu, ca citatulu domnu n'a gasitu nici o persóna mai competinta cui se se adreseze in Iasi pentru a cere astfelu de lamuriri decatu d-lui S. farmacistu de aici, care a avutu complesantia de a ne da originalulu scrisórei, din care estragemu urmatórea, neavendu in de ajunsu spatiu spre a o publica in extenso:

Cinstite domnule!

Nepótele mele S. si I. Sch. ficele repozatei surori a bunei mele sotii, foste eleve ale conservatoriului din Bucuresci perfectionate ambele in violina si cea din urma si in cantu la conservatoriulu din Vien'a:

De óre-ce insa nu posedu cunoscintie etnografice de positiunea orasieloru ce se afla in Romania, nesciundu ce cale se apucu esindu din Bucuresci pentru a atinge in celu mai scurtu tempu si intr'unu modu pucinu costisitoru tóte aceste orasie si de a calatori dintr'unu orasiu atinsu in celalaltu fara a fi silitu de a veni de dóueori in acelasi orasiu si fiindu sfatuitu de asemenea de a vizita si Iasiulu pentru a concerta acolo, me adresezu d-v. care sunteti deja de mai multu tempu cu do-

miciliulu acolo, si ve invitu de a'mi da urmatórea informatiuni:

Un planu de caletorie etnograficu, si de a'mi indica cum asiu potea atinge tóte orasiel situade pe lini'a de la Bucuresci la Iasi si se me intoreu iérasu dela Iasi la Bucuresci.

Déca in Iasi se afla o sala de Concertu.

Déca in Iasi se afla persóne care se acompanieze la piano pe concertistele, si déca in Iasi se afla vre unu piano, fara de care este cu nepotintia de a da unu concertu si in casu de asiu trebui se aducu cu mine si unu piano cu unu pianistu.

Déca in Iasi se afla tipografii pentru tiparirea afisieloru.

Déca in Iasi s'au mai datu vreodata unu concertu.

Care este costulu construírei unui podiumu in sal'a de concertu pe care se se asieze piano si unde concertistele trebuie se stea.

In care hotelu trebuie se descindu pentru a fi in apropiere de sala. etc. etc. „Stafet'a.“

— (Serbatórea poporara) aranjata in Brasiovu in favorulu ostasiloru raniti si a familieloru lor, pre cum ne spunu diarele de acolo, au reusitu fórté bine si a avutu unu venitu frumosu.

Anunciu bibliograficu.

A esitu de sub tipariu si se afla de vendiare in librari'a lui H. Zeidner in Brasiovu:

„Chem'i'a anorganica“ lucrata pe bas'a teorieloru mai noue si intocmita pentru scólele medie de Iulianu Filipescu, prof. la scólele centrale rom. gr.-or. in Brasiovu. — Pretiulu 1 fl. 20 cr. v. a. Pentru Romania'a 3 lei noui. (39) 3—3

Concursu.

(40) 2—2

Pentru ocuparea posturilor de invetiatori in clas'a I-a si II la scóla poporala gr. cath. din comun'a Iloa Mare in vicariatulu Naseudului, se escrie Concursu pána in 15 Octobré 1878.

Salariulu invetiatorescu platindu in rate lunare in clas'a I se ficséza pe anu cu 150 fl., éra in clas'a II-a cu 200 fl. v. a. si lemne de focu cáte 6 orgii. — Cei ce dorescu a ocupa aceste posturi sunt invitati a 'si tramite suplicel provediute cu documentele necesare pána la terminulu defiptu la Senatulu scolaru gr. cath. din Iloa Mare, post'a ultima Naseudu-Rodna.

Datu Iloa Mare in 22 Septembre 1878.

Senatulu scolaru gr. cath.

Nru. 187 ex 1878.

(43) 3—1

Concursu.

Pe bas'a bugetulu pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea generala a Asociatiunei Transilvane, tienuta in Simleu la 4 si 5 Augustu a. c. (punctu 26 alu procesulu verbalu) se publica prin acésta urmatóriele concurse:

1. La unu stipendiu de 400 fl. destinatu pentru unu studentu la filosofia seu tehnica.
2. La unu stipendiu de 60 fl. destinatu pentru agronomia.
3. La trei stipendie de cáte 60 fl. destinate pentru pedagogia in patria.
4. La unu stipendiu de 60 fl. din fundatiunea Galliana, destinatu pentru unu gimnasistu si carele a devenitu vacantu din cauza, ca studentulu carui'a i-s'a fostu conferitu acestu stipendiu in anulu trecut, a intrelasatu a-si tramite cu finea anulu scolasticu testimoniulu prescisu. Conformu literiloru fundationali, la obtinerea acestui stipendiu, ceteris paribus va avé preferintia acela dintre concurenti, carele va dovedi, cumca se trage din famili'a fundatorelui, si anume din familia „Popu si Antonu.“
5. La unu ajutoriu de 20 fl. din fundatiunea „Emiliu Basiota“ cu aceea observare, ca conformu literiloru fundationali, la obtinerea acestui ajutoriu voru avea preferintia studentii eminenti, nascuti in muntii apuseni, ori in fostulu districtu alu Naseudului.

Terminulu concurseloru se defige pe 25 Octobré a. c. st. n.

Concurentii au se-si inainteze suplicile lor la subsemnatulu Comitétu, provediendu-le cu atestatu de botezu si de paupertate si cu testimoniulu de pe semestrulu alu II-lea alu anulu scolasticu 1877/8, ér' cei ce voi concurge la stipendiulu de sub p. 2, trebuie se dovedesca, cumca au absolvitu celu pucinu scól'a elementara, ca se pricepu in genere la economia, dupa cum acésta se pórtu in tiér'a nóstra si ca au ajunsu alu 16-lea anu alu etatii.

Din siedinti'a Comitétulu Asociatiunei Transilvane, tienuta in Sibiuu la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte: P. Dunca m. p. Pentru secret. al' II-le: V. Petri m. p.

Nru 187 ex 1878.

(44) 3—1

Concursu.

Pe bas'a bugetulu pentru anulu 1878/9 votatu de adunarea generala a Asociatiunei Transilvane, tienuta in Simleu la 4 si 5 Augustu a. c. (punctu 27 alu procesulu verbalu), se publica prin acésta concursu la urmatóriele ajutorie:

1. La 5 ajutorie de cáte 20 fl. destinate pentru sodali de meseria, cualificati de a se face maiestri.
 2. La 20 de ajutorie de cáte 12 fl. 50 cr., destinate pentru invetiacei de meseria.
- Terminulu concursulu se defige pe 25 Octobré a. c. st. n.

Concurentii au se-si inainteze suplicile lor la subsemnatulu comitétu, provediendu-le, incátu pentru sodali, cu atestatu de botezu si de purtare morala, dovedindu totu odata, ca sunt cualificati de a se face maiestri; ér' incátu pentru invetiacei, se recere, cá suplicile lor, pre lenga atestatu de botezu si de purtare morala, se fie instruate si cu adeverintia dela maiestruu respectivu despre desteritatea si diligintia desvoltata in meseri'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a Comitétulu Asociatiunei Transilvane, tienuta la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte: P. Dunca m. p. Pentru secret. al' II-le: V. Petri m. p.

Nru. 187 ex 1878.

(45) 3—1

Concursu.

Pe bas'a bugetulu pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea generala a Asociatiunei Transilvane, tienuta in Simleu la 4 si 5 Augustu a. c. (punctu 31 alu procesulu verbalu), se publica prin acésta concursu la 4 premie de cáte 25 fl. pentru acei invetiatori, care se voru fi distinsu intru predarea pomaritului la scólele nóstre poporale.

Suplicel instruite cu atestatele recerute se se adreseze la acestu Comitétu pána la 30 Iuniu 1879 stilulu nou.

Din siedinti'a Comitétulu Asociatiunei Transilvane, tienuta in Sibiuu la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte: P. Dunca m. p. Pentru secret. al' II-le: V. Petri m. p.

Morburi de pieptu si plumani

de ori-ce natura se curéza siguru prin

Alloplu de plante Schneeberg a l. Wilhelm

pregatitu dupa prescrierea mediculu, si se capeta de la Franz Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen. Sucleu acest'a s'a doveditu de bunu pentru dorerile de grumazu si pieptu, grippa, ragusiéla, tusa si trózna. Multi cumperatori marturisescu, ca numai sucleu acestui-a au a-si multimi somnulu placutu.

Escellentu este sucleu acest'a, cá preservativa pe tempu neguros si aspru.

In urm'a gustulu fórté placutu copiiloru este folositoriu, celu-ce suferé de plumani inse, o trebuintia; cantaretiloru si oratoriloru contr'a voci inchise seu ragusite, unu midilocu necesariu.

Multine de atestate confirma cele de susu: Cea mai clara dovéda despre efectulu extraordinariu alu acestui sucu este, ca cons. de curte de d. prof. Oppolzer, rectorulu magn. la universitatea c. r. din Vien'a, ilu folosesce cu celu mai bunu succesu in spitálu, precumu si la persóne private.

Asemene s'a aflatu recomandabilu si s'a prescisu adese sucleu acesta de multi alti medici indigeni si din strainatate.

Pentru dovedirea celoru afirmate reproducemu urmatórea scrisori recunoscutóre:

Testimoniu.

Fiiulu meu de siese ani Franciscu a suferitu optu septemani in tusa magarésca in asia mesura, in cátu me temeam cá nu cumu-va se se innee; intru ace'a a slabitu cu totulu si a fostu atátu de debilu, in cátu abia stá pre petióre. Atunci mi-s'a recomandat alloplu de plante de Schneeberg, si multiamita acestui midilocu minunatu, indata dupa intrebuintiarea primei sticle a mai inoetatu tusa, dupa dou'a sticle cantá bene afora copilulu, a venitu la potere si de atunci e depliniu sanetosu. — Si fetiorulu meu celu mai mare a scapatu in cátev'a dile, prein midilocu acest'a, de o tusa mare si ragusiéla.

Deci cu multiamita sincera estradau acestu testimoni, pentru curarea rapede si miraculósa a copiiloru mei si dorescu cá acestu midilocu se devina cunoscutu si folositu in tóte partile prein omeniea suferinda.

Flatz, 6. Martiu 1855.

Anton Just. Laurentiu Scheibenreif, primariu.

Onorate Domnule!

Te rogu a-mi mai tramite cátu mai in graba inca 4 sticle dein renumitulu D-tale Alloplu de planta, dupa folosirea aloru 2 sticle afu cá dorerea de pieptu si gutu, pre cumu si respiratiunea, scurta se micisóreza pre di ce merge, pentru ace'a me

adresezu astadata de a dreptulu la D-Ta, in sperarea de a capatá dein celu mai próspetu. Acludu 5 fl. m. c.

Cu tóta stim'a se subsémna Heinrich Bock, chirurgu. Münchret langa Ostrang, 23. Febr. 1859.

Testimoniu medicale.

Alloplu de plante Schneeberg este unu medicamentu fórté usuratoriu pentru doreri de pieptu, asthma, hectica, tusa, cataru, si este de recomandat in casuri de astfeliu de bóle.

Hohenmauth, 25. Ian. 1858. Dr. Feschl.

D-lui L. Cantily, apotecar in Graz.

Onor. Die! Folosindu in desiertu diferite midilóce pentru dorerea de pieptu, de carea suferiam greu de 2 ani, am cercatu si cu o butelia de alloplu de plante Schneeberg anuciatu de d-ta, care se póte recomandá pe siguru la toti hecticii; pentru-ca, dupa intrebuintiarea celui d'antain exemplariu amu sentítu usiorare, si dupa-ce am mai cercatu cu 2 sticle din acésta medicina minunata, sanetatea mi se restaurá de deplinu. Multiamindu-si Dlu meu, din tóta ánim'a, remanu alu D-tale servitoriu cu totu obligatu

Graz, 3. Febr. 1857.

W. J. Pock.

Domnulu meu!

(21) 21

Dupa-ce prin intrebuintiarea alloplulu d-tale amu scapatu cu totulu de tusea mea si de ragusiéla impreunata cu aceea, de care suferisem septemani si totu odata in urmarea binefacutóreloru rezultate ale acestui alloplu minunatu de plante mi-am recastigatu si vocea de mai nainte; me sentiu fórté obligatu a' Ti multiami din tóta ánim'a pentru acésta inventiune salutaria, cum si a recomanda acésta medicina probata, dupa a mea convictiune, la toti cáti suferu de pieptu si mai ver-tosu cantaretiloru. Cu perfecta stima

Peisching, 25 Juniu 1857. Joano Bauer, docente.

Informatiunea despre folosire se alatura la fia-care sticle. Pretiulu unei sticle 1 fl. 25 cr. v. a. Pachetarea se computa cu 20 cr.

Depositulu principale la Franciscu Wilhelm apotecariu in Neunkirchen.

Alloplu de plante genuinu se mai afla in Sabiu: Friedrich Thalmayer, comerciante. Aradu: F. Tones & Comp. Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu. Alba-Julia, Juliu Fröhlich, apotecariu. Clasiu: Ed. Valentin, apotecariu. Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu. Sighisóra: J. B. Teutsch, comerciante.